

Onduidelijkheid over wat wel en niet mag

Bestraten: handmatig of machinaal?

De Arbeidsinspectie legt de laatste jaren steeds vaker werk stil omdat te veel of te zwaar bestratingsmateriaal handmatig wordt verwerkt, met alle gevolgen van dien voor de medewerker. De oplossing: een straatwerkplan maken, hulpmiddelen gebruiken en machinaal werken. Al betekent dat soms een onverwachte investering.

Sander Hoogland

Twee medewerkers van Floridus uit het Noord-Hollandse Nibbixwoud waren vorig jaar hartje zomer aan het bestraten, toen een Inspecteur van de Arbeidsinspectie hen sommeerde het werk stil te leggen. Hij gaf een waarschuwing die

zou veranderen in een boete als ze niet direct zouden stoppen met het met de hand leggen van de te zware stenen. Floridus-eigenaar Sander Hoogland is nog steeds een beetje beduusd van de situatie. “Drie jaar eerder hebben we ook al eens onverwacht bezoek gekregen van de Arbeidsinspectie en toen bleek alles in orde. Sterker nog, ze waren zelfs uitermate tevreden. Omdat we niets hebben veranderd in onze werkzaamheden, was ik verbaasd dat dit nu anders was. Ik wist niet beter dan dat bestratingswerkzaamheden onder de vijfhonderd vierkante meter gewoon met de hand mochten worden gedaan. Dat is echter sinds 1 januari 2010 anders. De norm is vervallen naar alles machinaal, al is het een vierkante meter.”

Vacuümapparaat

“De vraag was hoe dit was op te lossen, want ik wil natuurlijk wel blijven bestraten. Uiteindelijk heb ik een vacuümapparaat met diverse maten zuignappen van bijna vijfduizend euro gekocht waarmee tegels kunnen worden gelegd. Dat leverde wel een ander probleem op, want klinkers en bestratingsmateriaal kleiner dan dertig centimeter zijn daarmee niet te doen. Daar is weer een aparte legklem voor nodig, waarvan er voor iedere steenmaat wel een te fabriceren is. Maar dan heb je het ook al snel over een investering van ongeveer vijftienduizend euro per legklem.” Een volgend probleem doemde ook al snel op, aldus Hoogland. “Bij machinaal straten moeten de stenen volgens de nieuwe eisen in legverband worden geleverd en dat gebeurt lang

Arbocatalogus

Handmatig bestraten vergt veel van een medewerker. Niet alleen het gewicht van de stenen, tegels en andere materialen spelen daarbij een rol. De houding waarin wordt gewerkt en de herhalende bewegingen kunnen ook belastend zijn. Met het oog op langer doorwerken en de het risico op arbeidsongeschiktheid, zijn er daarom afspraken gemaakt om bestratingswerk op een veilige en gezonde manier uit te voeren. Werkgevers en werknemers in de groene sector hebben die samen met preventiedienst Stigas vastgelegd in de Arbocatalogus. Daarbij is nadrukkelijk gekeken naar de Arbocatalogus van de bestratingsbranche, zodat oneerlijke concurrentie wordt voorkomen. De maatregelen in de Arbocatalogus sluiten aan bij de CROW-richtlijn die ook leidend is in de bestratingsbranche.

Bedrijven die op het punt staan bestratingswerkzaamheden uit te voeren, moeten in een straatwerkplan, schets of tekening aangegeven welk deel van het werk machinaal en welk deel handmatig wordt uitgevoerd. Stenen die handmatig worden verwerkt mogen niet meer dan vier kilo wegen. Voor tegels die handmatig worden verwerkt, geldt een gewicht van maximaal negen-en-een-half kilo. Dat is het gewicht van een normale trottoirtegel. In andere til-situaties geldt dat er niet meer dan drieëntwintig kilo mag worden getild door een persoon. Er verschijnen steeds meer hulpmiddelen op de markt die het werk gemakkelijker maken, zoals klemkarretjes, zuignappen en klemmen voor banden, tegels en stenen. Steeds vaker gebruiken bedrijven in de groene sector minishovels, skidsters en minigravers om zwaar til- en graafwerk over te nemen.

niet altijd. Sterker, eigenlijk is dat alleen het geval bij betonstraatstenen en betontegels van dertig bij dertig centimeter. De rest wordt rechtop geleverd. Daar moest dus ook weer een oplossing voor worden gezocht.”

Eisen

De hovenier is van mening dat er wel erg veel eisen worden gesteld: “Zeker voor een klein hoveniersbedrijf als het onze, waar maar een paar keer per jaar bestratingswerkzaamheden worden uitgevoerd. Eerlijk gezegd vind ik het overdreven dat daarvoor dezelfde eisen worden gesteld als voor grote bedrijven die dagelijks bezig zijn met bestraten en waarbij het risico op een beroepsziekte voor medewerkers veel groter is. Ik heb daarom nagevraagd hoe ik hier het beste mee om kan gaan en het advies dat ik kreeg was om alle bestatingswerkzaamheden vast te leggen in een straatwerkplan.

Daarin inventariseer ik wat machinaal gelegd moet worden en wat handmatig mag, zoals klinkers tot vier kilo.” Had Hoogland niet eerder moeten beginnen met het inwinnen van informatie en het aankopen van hulpmiddelen? “Ik besefte helemaal niet dat ik in overtreding was en ik denk meer kleinere hoveniersbedrijven dat niet helemaal door hebben. Op zich had ik moeten weten dat de regels zijn aangepast, maar ik werk zelf mee in het bedrijf en doe daarnaast de administratie en planning. Dan mis je wel eens wat, zeker in een drukke periode. En dan loop je dus achter de feiten aan.” ■